

Albina

REVISTA - POPULARA

apare
in fiecare **Duminecă.**

Comitetul de Redacție:

- Ion Kalinderu
- P. Gârboviceanu
- G. Coșbuc
- Colonel P. V. Năsturel
- G. Adamescu
- I. Gtescu
- P. Dulfu
- V. S. Moga
- N. Nicolaescu
- Gr. Teodossiu
- Const. C. Pop-Tașcă.

Noua Parfumerie și Droguerie Medicinală

TOMA BRĂTULESCU

București, calea Griviței No. 145 (îngă Gara de Nord) București.

Oferă onor. sale clientele parfumuri din cele mai renumite fabrici franceze, ruse, germane și engleze; pudre de orez, depilatoare și sapone alese, brillantine, superbe colorante pentru păr, diferite loțiuni, apă de colonia, de lavande, de verveine și portugal, etc., ape și pomeți de quinquina parfumate, Capilarine, col-cream, de la princesse și cosmetice igienice, pieptini fini, Odol, peri, paste pentru dinți, thermometre pentru baie și diferite feluri de bureți, glicerină, vasilină, lanolină și tot felul de articole pentru tualete.

Articole pentru menajlă, ca : ceaiuri, cafea și cacao în sămânță și pulbere, făină lactată Nestlé, culori vegetale, arome și esențe pentru liqueruri și limonade, romuri și cognacuri, esențe pentru conserve alimentare, Sifone cu cari se prepară ape gazoase, alcool și sistematice mașine pentru spirt denaturat, ape minerale și diferite săruri pentru băi, cum și prafuri «Zackerlin», carboral, borax, acid boric, naftalină iefină, bicarbonat de sodiu, salol și chinine, etc. Aniline și culori, aparate, accesorii și gata soluțiunii, băi, pentru fotografie. Uleiuri și grăsimi minerale, parafină, benzină și vasilină americană, terebentine, pensule, lacuri și culori pentru pictură, vopsele, ceară și sirmă pentru parchete, etc.

Diferite ierburile alese, rădăcini, scórțe, frunze, flori și semințe pentru cœiuri, in și muștaruri, precum și felurite uleiuri vegetale și animale, ca : unt de cocos, de in, de ricin și amigdale și curat uleiū din ficat de morun pentru cura de érnă, etc.

Multe specialități farmaceutice române, franceze și germane.

Bogat asortiment de cauciucărie și pansamente cum instrumente și accesorii de resortul Farmaciei, Obstetricei și Chirurgiei, Optice și Dentistice, ca : vată și tifone, guthapercha și mușamale impermeabile, tuburi de cauciuc, canule, injectore și sistematice irigatore pentru Mose și Lhuse, pompe trage-lapte și biberone, plosci și lighene de porțelan, specule, ață de mătase și ace, siringi, sonde, aparate inhalatore, bandage și cercuri herniare, corsete elastice pentru dômne și ciorapi pentru varice, tuburi stomachale, pulverisatore și vaporisatore, preservative, suspensore thermometre maximale cum și alte utensile și accesorii de sticlă, aluminiu platină, faianță și porcelan, ochelari, fôrseci și clești.

Acastă Droguerie are organizat un serviciu special pentru ducerea acasă a obiectelor cumpărate sau comandate în capitală, cum și un serviciu de expediție deosebit pentru provincie.

Pentru d-nii profesori și profesore, institutori și institutore, învățatori și învățatore, cum și pentru toți abonații revistei «Albina» cari vor prezentă alăturatul cupon, se vor face prețuri scădute la tôte articolele trebuitoare.

Cupon de reducere pentru
„Albina“

ALBINA

REVISTĂ ENCICLOPEDICĂ POPULARĂ

Abonamentul în țară pe an lei 5 | Abonamentul în străin. pe an lei 8
> > > 6 luni > 3 | Un număr 15 bani
Pentru anunțuri 1 leu linia. Mica publicitate, 5 bani cuvântul.
Manuscrisurile nepublicate se ard.

SUMARUL:

INALT ORDIN DE ȚI.—G. Coșbuc, Felul înmormintării și al mormintelor la feluritele popoare.—Sp. Popescu, Scrisori către învățători.—Gh. Manolescu, Folósele arăturilor de toamnă.—Dr. Const. An. Maeri, Potbalul.—N. Silvas, I. P. Crețulescu, etc., Rolul mamelor (conferință populară).—Santiago, Ciangăii.—Exposiția agricolă din Brălla, Hrana vacilor de lapte.—Const. C. Pop.-Tășcu, Insoțiri pentru facerea pâineii la sate.—V. P., Un studiu arheologic asupra monastirei Cozia.—Informațiuni.

Sături: Contra înroșirii nasului.—Cum stingem coșul aprins.—Ce să facem ca să ouă găinile întreg anul.—Ce să facem când leșină cine-va.

Ilustrațiuni: Normani.—Egipteni.—Piel roșii.—Potbalul.—Mama răniților.—O familie de Ciangăii.—Mănăstirea Cozia.

INALT ORDIN DE ȚI.

Ostași,

«In urma inspectiilor, manevrelor și revistelor, am putut constata zelul pus în executarea ordinelor și directivelor «Mele din 10 Maiu 1902, și vă exprim tuturor viața mea mulțumire.

«Urmând prescripțiunile acestui Ordin de Ți, cu exactitatea și cu energia care trebuie să o arate fie-care ostaș «chiar în timp de pace spre a fi vrednic și la război, oșterea va pași înainte pe calea progresului. Am nădejdea că «principiile arătate de Mine vor pătrunde tot mai mult pretutindenea și în fie-care moment activitatea voastră, și că «greutățile, pe cari firesce le întâmpinați înaintând și progresând, vor fi curând și deplin învinse.

«Se ține socotă de aceste greutăți și nu 'Mă sunt necunoscut cauzele, pentru cari dorințele Mele nu s'au îndeplinit «încă pretutindenea în același mod. Cer însă ca comandantii generali și superiori să conlucreze cu Mine din toate «puterile, pentru ca directivele date de Mine să fie realitate spre binele oștirii și pentru siguranța țării.

«Reamintesc, în primul loc, că în rândurile armatei trebuie să domnescă ca o lege nestrămutată, că ordinele primite de un ostaș nu se discută, nici nu se supun la interpretări. Ostașul care primesce un ordin, are sfinta datorie

«rie de a-l pătrunde și de a-î pricepe înțelesul, țelul și folosul; iar executarea unui ordin trebuie să se desăvîrșescă fără șovăire, fără întârzieri, îndată după primire, și cu cea mai mare exactitate. Afară de acesta, nu trebuie uitat că nu este destul a repeți și a transmite un ordin primit; lucrul de căpetenie fiind, ca executarea ordinului transmis inferiorilor să se controleze neconținut și cu sârguință, căci numai atunci ajungem la un sfârșit mulțumitor.

«Ast-fel dorește ca Inaltul ordin de Zi din 10 Maiu 1902 să fie aplicat pretutindenea și în totă întinderea sa. De aceea s'a și înzestrat armata cu un nou regulament privitor la inspecții și s'a împărțit oștirea după o nouă ordine de bătae.

«Dar nu numai la inspecții, la critici și la conferințele ce se țin în cercurile ofițerilor, sub-ofițerilor și elevilor, doresc să se reamintescă neconținut ordinele Mele; ele trebuie să vă călăuzescă și în timpul serviciului zilnic.

«Este dorința Mea ca, în cel mai scurt timp, șefii de corp și căpitanii comandanți să se obișnuiescă a se bucura de inițiativa și libertatea acordată lor.

«Vroesc ca permutările și detașerile prea dese în armată, cari sdruncină mersul regulat al serviciului și pregătirea pentru război, să fie reduse la strictul necesar prin grijea ministrului de război și a comandanților superiori.

«Dorește ca pedepsele să se aplice cu cea mai mare băgare de seamă și cu cea mai mare cumpănă și judecată, în mod progresiv și având de țintă îndreptarea.

«Ministerul de război va lua măsurile necesare spre a se controla acesta și a se face răspunzători cei cari greșesc.

«Vă îndemn din nou a conlucra cu Mine pentru ca loviarea să dispară din armată. Reamintiți gradelor inferioare, că cel care lovesce, dovedește că este lipsit de toate mijloace pentru educațiunea soldatului, și că nu merită, prin urmare, gradul său; iar ofițerilor, că este în contra demnității lor de a întrebuiți mijloace cari nu ridică moralul soldatului, ci apasă asupra lui. Reamintiți-le, că ei nu au numai datoria de a da soldatului, într'un interval de timp, o cântime de cunoștinți teoretice și practice; ci că trebuie să ridicăm pe omul necult mai sus, prin propria noastră purtare și influența ei asupra lui. Ordon ca dorințele Mele în această privire să fie executate cu totă sfințenia.

«In privința examenelor și studiilor de orice categorie, doresc ca țelul să fie mai mult dezvoltarea dreptei judecăți, de cât încordarea nemăsurată a memoriei. Comandanții inferiori, ofițerii și sub-ofițerii trebuie neconținut făcuți atenți, că a încărcă pe inferiorii lor cu multe cunoștinți învățate pe dinafară, nu însemnă alt-cevă de cât a se înșelă pe sine și a înșelă și pe superiorul care

«inspectează progresele desăvârșite. In casărmă ca și în școli
«trebuie ca, pe lângă dobândirea unor cunoștințe pozitive,
«munca principală să fie îndreptată spre formarea și des-
«voltarea caracterului tinerului român, adică spre forma-
«rea și dezvoltarea unei judecăți, unei voinți și unor apu-
«cături, dominate de simțul datoriei și al ordinei.

«In urma manevrelor din această toamnă aduc aminte că
«tote armele să aibă cu deosebire în vedere că trenul trebuie
«întrebuințat cu multă băgare de seamă, și că trebuie mai
«ales să fim pătrunși de adevărul că manevrele nu sunt
«numai un joc cu un număr regulamentar de formațiuni,
«ci că se cere, înainte de luptă ca și în timpul luptei, o
«muncă continuă a judecății și a hotărârii, nimerindu-se în
«fie-care situațiune și condițiune formația cea mai potri-
«vită pentru a se mișca sau a sta pe loc, și că formațiu-
«nile să fie alese astfel ca ele să garanteze eficacitatea fo-
«curilor, cari trebuie trase tot-deauna cu liniște și cât se
«pote mai adăpostit, sau dacă adăpostul lipsesce, culcat sau
«în genuchi.

«Pentru a asigura progresele armatei, ministrul Meu se-
«cretar de Stat la departamentul războiului va îngriji ur-
«mătoarele:

1) «Câmpurile de război ale corpurilor de armată se vor
«pregăti în măsura mijloacelor financiare, dar cât mai ne-
«întârziat, spre a primi în curând regimentele de ori-ce
«armă pentru exerciții și unități mai mari;

2) «Se vor organiza asemenea câmpurile de tragere în
«diferitele garnisioane spre a fi întrebuințate fără întârziere;

3) «Mi se va înainta un proiect pentru înființarea, cu
«data de 1 Aprilie 1904, a batalionului al 9-lea de vână-
«tori cu garnisona la Ploesci, având efectivul de război
«și făcând serviciul permanent de două ani, cu scutire de
«ori-ce gardă și corvezi, afară de acele necesare trupei în-
«seși;

4) «Mi se va prezenta la 1 Iunie 1904, un raport amănun-
«țit asupra modului cum s'a executat Înaltul Ordin de Zi
«din 10 Maiu 1902, precum și Ordinul de față;

5) «Mi se va prezenta la 1 Aprilie 1904, următoarele pro-
«iecte de regulamente;

a) «Regulamentul asupra serviciului de garnisonă;

b) «Regulamentul asupra serviciului interior pentru toate
trupete;

c) «Regulamentul tragerii în țintă al infanteriei;

d) «Regulamentul asupra serviciului în campanie;

e) «Regulamentele pentru instrucțiunea infanteriei;

f) «Regulamentele pentru instrucțiunea cavaleriei;

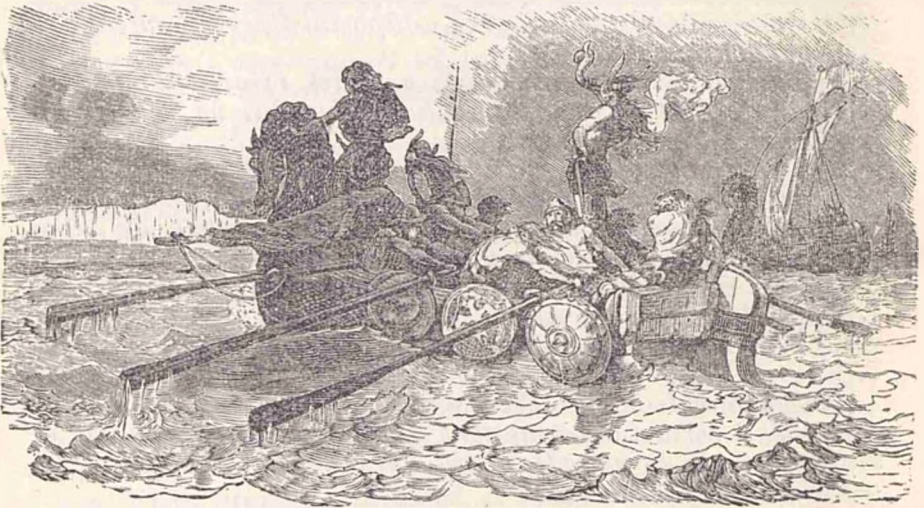
g) «Regulamentele pentru instrucțiunea artileriei».

Dat în Castelul Peleş, la 29 Octombrie 1903.

CAROL.

Felul înmormintării și al mormintelor la feluritele popore (1).

Un obicei frumos, poetic, de a-și înmorminti morții în apă îl aveau Normanii și alte neamuri nordice ale Europei. Acești Normani, vecinic pe mare, au ajuns ca și Fenicienii să facă din nevoie un obicei. Pe morții lor, pe uscat, în loc să-i îngroape, îi puneau în luntrii cu pânze, apoi duceau luntrea cu mortul până în mijlocul mării, întindeau pânzele și aprindeau luntrea, dându-i drumul în noapte. Pe cei bogați, ori pe principii, îi puneau pe corăbii, fie pe una care a avut-o, pe cea mai bună, fie pe una anume făcută într'acel scop. Am citit unde-vă, de mult, o descriere amănunțită a înmormintării unui principe Norman și rar am mai întâlnit o scenă așa de romantică și mai ațîțătoare de fantastic. Pe o corabie mare, anume făcută să fie mormintul prin-

Normani.

cipelui, frumos împodobită, au pus mortul pe catafalc. Douăspre-zece corăbii, pe cari cântau preoții și plângeau cu urlete, după obiceiul lor la morți, toți cei ce duceau «la grópă» pe prinț, au dus corabia mortului până în largul mării. Era noapte fără lună, și vînt puternic, — căci ei căutau să fie așa — și la un loc au întins toate pânzele corăbiei cu mortul, au potrivit-o în fața vîntului, au aprins apoi toate părțile corăbiei și i-au dat drumul. Prin întuneric s'a văduț până departe-departea corabia, ca un munte de foc ce-alergă prin largul mării, într'o gônă nebună și s'a tot dus până ce s'a scufundat în noapte și în mare cu mortul de pe ea.

(1) Veđi No. 5.

Ast-fel în linii mari am arătat cum toate patru elementele, pământul, apa, aerul și focul, au primit și primesc cadavrele omenesci ca să le nimicescă. Țic încă odată, să le nimicescă, pentru-că dându-mi trupul ori focului să-l ardă, ori pământului să-l putredescă, ori aerului să mi-l mănânce paserile, ori apeii ca să mi-l mănânce pescii — tot una e: trupul meu se nimicesc. Tot una e nimicirea asta, deși nouă — după impresiunile noastre subiective și după obiceiul — ni se pare un fel ori celalalt mai cuminte și mai uman. Să te mănânce paserile, ce fiori te cuprind! Să te ardă și să-ți imprăștie cenușa! Așa e, pentru noi, cei obișnuiți cu pământul. Dar cei-ce își ard morții, sunt cuprinși de fiori când se gândesc la pământ: de ce e mai rău să te mănânce paserile decât scârboșii viermi ai pământului? De ce ar fi mai frumos să putredesci, decât să arzi în vr'o câte-vă minute? Un popor ore-care în Siberia are obiceiul că lasă pe morți să se svinte în fum, apoi îi strivesc — ose cu carne cu tot — și-i macină mărunt. Cu această făină, imprăștiind'o pe ogore, își îngrășă pământurile. Ce impietate, Țicem noi. Iar ei fac acest lucru tocmai din pietate: ca morții lor să fie cu cei vii de-apururi, să intre în ei, să se contopescă. Morții, fiind hrană pământului, intră în cereale, va să Țică cei vii mănâncă pe cei morți, și ast-fel viii și morții sunt un amestec vecinic, intim (1). E greu de explicat acest lucru, ca să-l înțelegem noi cei obișnuiți cu alte idei și cu alte credințe.

Acum, toate aceste feluri de «inmormintări» sunt o nimicire a trupului, precum am spus. Toate poporele de cari am vorbit stau deci pe acelaș țărâm în opoziție cu poporele cari tind să păstreze morții lor până în vecinicie, dacă se pôte. Să-i aibă tot-deauna de față, conservându-le trupurile, prin svintare, prin îmbălsămare, prin mumificare, sau într'o materie ore-care, în rășină mai ales (2).

Aceste popore sunt Egipteni, Peruani și Mexicani. E interesant faptul, că Peruani și Mexicani din America au avut exact aceeași idee despre viața viitoare, acelaș fel de mumificare, acelaș fel curios de mormint — piramidele, des-

(1) Aici e ideea păstrării morților, lucru cu mult mai curernic decât nimicirea lor, prin putredire, prin foc, prin ce-o fi. Păstrarea cenușei cadavrelor, în urne, e alt-cevă? Pietatea o înțelegem în multe chipuri. Un chemician, Kunkel, din Germania, mort la 1702, a lăsat prin testament, să-i ardă cadavrul, cenușa cadavrului s'o amestece cu alte materii și să facă din ea sticlă, adică un pahar frumos pe care să-l ție urmașii săi și din care să bea la țile mari toți ai casei. Paharul trăiesce, și nepoții lui Kunkel când se uită la pahar știu că el, sau în el, e bu-nicul lor, trupul lui întreg. Pietatea au înțeles'o mai bine Egipteni.

(2) În chihlimbar s'au păstrat mai bine animalele din epocile vechi ale pământului, iar chihlimbarul e rășină fosilă. Corpul lui Alexandru cel mare l'au păstrat multă vreme în miere. Se spune în glumă, dar și înadins, că Egipteni n'au cunoscut spirtul, căci și-ar fi conservat morții în spirt, ca să scape de cheltuelee și greutatele mumificării.

pre cari vom vorbi la felurile mormintelor — ca și Egipteni.

Causele principale, că Egipteni mumifica morții lor, sunt două: credința religioasă și nevoia. Eu cred că nevoia a fost tot așa de puternică la ei ca și credința în nemurirea sufletului. O spun asta, pentru-că explicarea mumificării și a piramidelor se caută exclusiv în credințele religioase ale Egiptenilor, înlăturându-se cu totul alte cauze, mai ales cele climaterice. Eu socot așa: Egipteni nu puteau înmormînta

Egipteni.

Piei roșii.

morții lor din cauza pământului. Ei aveau puțin pământ de agricultură, pe malurile Nilului. Acesta însă în fiecare an eră inundat de nămolul Nilului, și înmormîntarea în pământ eră cu neputință câte-vă luni ale inundației. Apoi, cimitirele ar fi ocupat un loc așa de scump într'un pământ așa de puțin. Iar arderea cadavrelor eră cu neputință din cauza lipsei totale de păduri. În mormîntarea în apă, adică aruncarea cadavrelor pe apă, eră iarăși cu neputință, căci singurul rîu al țării, Nilul, eră sfînt, și-apoi n'ar fi permis'o acésta nici igienă. Ast-fel ei nu puteau «în mormînta» morții nici în pământ, nici în apă, nici în foc. Ce puteau să facă deci cu morții lor? Să-î svînteze. Adică erau nevoiți să întrebuinteze aerul, singurul element care le mai rămănea, ca să-și conserveze morții. Iar acesta le eră foarte prielnic. Aerul uscat și cald al deșertului svîntă repede și complet cadavrul, în trei patru zile. În nisipul deșertului nu puteau în mormînta cadavrele, căci vîntul le descoperea. Iată deci, că nevoia îi silea pe Egipteni să svînteze cadavrele și să le păstreze. Intr'asta îi ajutau șirurile de stînci de pe lângă Nil. Intr'insele Egipteni au săpat ganguri și camere pentru morții lor, ast-fel că toate stîncile acestea sunt un cimitir enorm, plin de cadavre svîntate.

G. Coșbuc.

Scrisori carte învățătorii.

VI.

S'ar pute' ore desființa obligativitatea învățămîntului primar? Iată o întrebare, care, la prima vedere, s'ar păre' ciudată, dacă faptele nu ne-ar silii s'o punem.

Considerații de ordine superioare au silit pe ómenii noștri de stat, ca principiul obligativității să fie pus și menținut în lege. Dacă acele considerațiuni n'ar mai avé ființa legitimată de fapte, evident că principiul obligativității n'ar mai avé nici o rațiune de a mai figura în lege. Intru cât e fapt, că populațiunea rurală se găsește într'o îngrijitoare stare de inferioritate culturală, nici un om de stat nu pöte să se gîndescă la desființarea obligativității. Obligatorietatea tristă e o necesitate; ea ne arată mereu starea inferiorității noastre culturale. Suntem siliți să suferim mereu rușinea obligativității, fără ca ea să ne fi dat ródele la care ne așteptam. Obligatorietatea însă, în anumite condițiuni, cari au lipsit pîna acum, ne pöte duce acolo unde vrem; însoțită de anumite împrejurări, ea ne pöte duce chiar la nimicirea ei lentă și sigură. Când idealul nostru cultural va ajunge să-și arate ființa cu destulă putere, obligativitatea, în aceiași măsură, va pierde terenul și nu va mai avé nici o rațiune de a fi; atunci ne vom spála de rușinea ființei sale.

În adevăr: dacă țáranul ar simți trebuința școlii cu adevăratul ei scop, principiul obligativității n'ar mai avé obiect. Deci: pentru ca să fie ștersă mai repede pata obligativității învățămîntului, se impune stárnirea în sufletul țáranului a trebuinței de carte. Însă tocmai aci e, cum se dice, cheia și lacătul.

Trebuințele sufletesci nu se creează, ci se forméză. Statul nu pöte decretá trebuinți sufletesci; el pöte, cel mult, consfinți o stare de fapt. Principiul obligativității nu-í decát consfințirea stárei de fapt, că țáranul nu-și dá de bună voie copiii la școlă. Statul a dorit, firesce, ca de la acéstă stare de fapt, poporul să trecă la o altă stare de fapt și anume: la darea de bună voie a copiilor la școlă. O lege nu pöte trái, decát pîna când se simte nevoie de ea. Și fiind-că noua stare de fapt, acea așteptată de atáta vreme — darea copiilor de bună voie la școlă — întárđie mereu de a sosi, viața legii obligativității învățămîntului dáinuesce mereu. Tótă vremea însă statul a avut dreptul să aștepte noua stare de fapt, pentru-că tótă vremea a avut agenții săi plătiți, ca să facă ceea-ce el erá în drept să aștepte; a avut ca agenți pe învățătorii. *Întárđierea noúei stári de fapt s'ar datorá decí trebuința școlii.*

* * *

Pentru acesta — că adică n'aū convins pe săteni de trebuința școlii — sunt vinovați învățătorii? răspund că *nu*. De aci înainte însă vor fi vinovați.

Învățătorii în totalitatea lor, nu și-aū dat pōte sēma de completul menirei lor; pōte mai exact ar fi, dacā am spune cā nici ōmenii de stat, nici societatea nu s'aū oprit mult și nu s'aū înțeles asupra menirei învățătorilor. Până una alta, învățătorii consideraū ca menire a lor, *învățarea copiilor carte*. O bună parte din ei înțelegeaū, cā dacā li s'aū dat numele de *învățator*, apoi trebuie să *învețe* cu bună sēmă, să vie în atingere cu obștia mare a satului; societatea însă nu vrea să scie de menirea largă a învățătorului și-l sileaū să se închidă în cei patru pereți ai școlii. Ar fi putut însă face mult mai mult, chiar în aceste condițiuni neprielnice: nu eraū însă orientați. Ar fi putut de pildă să pună în sufletul elevilor trebuința cărței, așa cā elevii să iasă din școlă cu acēstă trebuință; eraū însă și alte piedici, despre cari voiū vorbi mai departe. Între acele piedici, programele n'aū jucat aprōpe nici un rol. Pōte voiū reuși să fac să resulte cā, în condițiile de până acum a învățămîntului rural, cu ori-ce programă, ori cāt de redusă, s'ar fi ajuns, tot la același rezultat; și amintesc din nou despre programe, pentru cā fōrte des am vędut, cā se atribue numai programelor, în articole de revistă și în congrese didactice, tristele rezultate ale învățămîntului rural.

*
* *

Pentru ca să ne dăm sēmă de pricinele adevērate ale slabelor rezultate, date de învățămîntul rural, e neapērată nevoie să ținem sēmă, pe cāt posibil, de tōte împrejurările, cari împedică dezvoltarea lui. — Prima piedică, stă în faptul, cā nu numai părinții nu vor să-și dea copiii la școlă, dar însă-și școlă nu oferă pentru copii ceva atrăgător; ba chiar copiii se *duc cu grōză la școlă*.

Învățătorii aū dreptate cānd constată, cā copiii orășenilor nu se tem de școlă; dar, mi se pare, ei uită cā în cu totul alte condiții, în cu totul altă atmosferă, se trezesce copilul orășanului.

Mu s'a uitat încă în poporul sătēn tradiția vechei școle înjghebate de dascālul bicericei din sat. Firesce, dascālul bisericei nu cunoscea nici pe Pestalozzi, nici treptele formale ale lui Herbart.

Aveā însă și el la îndemână o mulțime de trepte, dacā nu formale, dar de o formalitate drastică.

Trēpta întâia erā suflecarea: dascālul scotea dintr'o țoșcă un pumn de grăunțe de popușoiū pe care școlarul erā silit să steā cu genunchile gōle.

Trēpta a doua, scuirea și pālmuirea: elevul erā silit să se ducā pe la toți colegii cu obrazul întins ca sē-l scuipe și sē-l pālmuiască.

Trépta a treia, cociorvarea: elevul erà ținut în spate de altul, în vreme ce dascálul îi tábăceá spatele cu cociorva; trépta a patra: baterea la tálpi...

Firesce că și în vremea aceea, fie-care dascál căută să adauge fel de fel de trepte, mai mult saú mai puțin formale... Eí bine! ómenii aceia au murit, dar tradiția despre ei trăiește. Nu degéba a rēmas în limba románescă amenințarea „te-oi învăța eú!» Pentru acele timpuri erà naturală gróza de școlá; totuși se póte explicá cum de mai trăiește și astáđi. La prima vedere s'ar páre absurdă chiar bănuiala că ar mai trái gróza de școlá. În adevěr, prin lege e scósă bătaia din școle; învățatorul are la îndemână alte mijlóce de educațiune! totuși... copilul tremură când se găsește în fața învățatorului! De ce? Pentru ca să putem răspunde trebuie să ținem sémă de o mulțime de lucruri. În primul loc trebuie să ne gândim la viață sătencelor de astáđi. Cu bună sémă ele, mai ales în timpul verei, muncesc cel puțin înđoit ca bărbatul: pórtă tótă gospodária casei și lucréză d'avalma cu bărbații la câmp. Din acest punct de vedere, sátencele de astáđi ís mult mai chinuite ca cele din trecut. Au perit și cantecele și veselia de altă dată. Mama nu mai are vreme; e grăbită, amărită, nu póte suferi «nebunií de ale spínzurațiilor de copii». Și în necazul sēu ea nu-í iartă s'au cel puțin íși descarcă amarul în amenițarea: «te-oiú da eú la școlá!» Și acésta nu-í dór o amenițare gólá; mama crede cu tot dinadinsul, ba chiar doresce «să facă cu el ce-o sci numai sē-l dea pe brazdá, să nu mai sburde».

Firesce, copilul crescut de capul lui, în lipsa părinților duși la muncă, uită repede; uită și dojana, uită și bătaia, uită și rugámintea pe care o face mamei, să-l ierte să nu-l lověscă mai mult, că n'o să mai facă nebunii.

Uită, pentru că sburdálnicia e otrebuintă firěscă a vîrstei copilăresci; uită pentru că vecinic aude pe mama sa c'o să-l stílcěscă, c'o să-l ucidă și... el vede că, după fie-care bătae, scapă și nestălcit și neucis. Dar nu póte uită tot așa de ușor amenițarea cu școlá!

E vorba, pentru copil, de un lucru necunoscut. Nu are nici un mijloc de control: se bat copiii la școlá? cum îi bat? dóre rău? sunt atâtea întrebări la cari copilul nu póte răspunde. Și fiind-că nu póte răspunde, încetul cu încetul se strecóră frica de școlá, frica de necunoscut. În vremea asta mama îi strigă mereú, după orí-ce bătaie: «lasă că te-oiú da eú la școlá, ți-a eși el pe nas tóte năzbítiile!... o sē-í spun sē-ți aducă pielea pe bēț!».

Orí cum am privi noi pe copii, totuși se găsește în capul lor puținică socotelá; ba, de multe orí, o socotelá suprinđetőre prin puterea adevěrului cuprins în ea.

Orí-ce copil trebuie să-și facă și el judecata următóre: «eú nu fac nimic și mama mă bate, eú nu fac nimic și tata mă bate;

toți mă bat de gēba: ei dic că-s nebun; și cât de rău mă dōre când mă bate și ei tot dic că asta nu-mi vine de leac, c'aū să mă dea la școlă!... Cum va fi la școlă? Domnul trebuie să bată mai rău! Őre-cum va fi bătēnd?! «Se vede că bate mai rău, dacā mama și tata n'o mai conțenesc cu școlă!».

Observā te rog, cānd mergi prin sat și dai peste un cārd de copii de 5—6 ani, jucāndu-se. Uită-te și-i vedī cum își intrerup jocul îndatā ce te zāresc, uitā-te în fața lor, pe furiș, și vei vedē că nici unul nu îndrāznesce sē-și ridice privirea către d-ta, cīnd ești în dreptul lor. Nu te mirā apoi dacā vei vedē că îndatā dupā d-ta trece alt cine-vași ei nu-și intrerup jocul. Ei vēd în d-ta simbolul chinului viitor: în acel moment fiecare din ei își aduce aminte de amenințarea cu școlā! E adevērat că copiii își intrerup jocul cānd trece pe lângā ei orī-ce surtucar. Inșā alte imagini li se stīrnesc în mintea copiilor; despre fie-care surtucar din sat a auđit copilul vorba între părinți.

Dacā n'ar auđi copilul nici o amenințare cu școlā, dacā n'ar auđi copilul în casa părintēscā decāt vorbe bune despre școlā, și despre învățator, dacā copilul n'ar vedē pōte bātēndu-se în școlā, n'ai vedē nici un copil venind la școlā plāngēnd, orī galben ca cēra, orī tremurānd.

Nu te mirā decī dacā nici chiar cei mai silitori elevi, cari nu ți-au dat prilej nici odatā sē-i dojenesci, nu pot sē-ți rēspundā decāt cu vocea tremurānd, pentru că nu trebuie să uiți că părinții, la orī-ce nemulțumire, îi întrețin grōza cu cari ei vin, la început, la școlā. Formula amenințării vechi e schimbatā mai pe urmā cu alta nouā: «m'oiū întâlni eū cu Domnul! te-oiū așeđā eū pe tine, sē-ți vie mintea în cap!» Eū sciū că sunt învățatori cari nu-și maltratēzā elevii; cu tōte acestea, spune drept! nu ți s'a întâmplat ca un copil să nu îndrāznēscā să se cērā afarā, cānd are nevoie?... Dacā ți s'a întâmplat, apoi să nu te miri; dacā ți se va întâmplā vre-o datā, iarā-și să nu te miri. Eū cunosc un cas, și nu cred să fie singurul.

E drept că învățatorul, la care s'a întâmplat acest lucru, e prea ursuz; casul s'a întâmplat cu un elev de clasa III-a; totu-și nu m'ași mirā dacā ași auđi că un micuț elev al celui mai blajin învățator n'ar îndrāzni să se cērā...

Vine copilul întâiaș datā la școlā, adus de mână, mai mult mort decāt viu. Tatāl orī mama plēcā, iar el rēmāne cu inima cārlig, orī începe să plāngā. Invățatorul il neteđesce pe cap, il întrebā; copilul de multe orī rēmāne mut. Probabil el plēcā acasā nedumerit, căci pōte n'a vēđut pe învățator bātēnd; totu-și în rīndurile urmātore și vreme îndelungatā, el rēmāne tot cu fricā, fie că acēstā fricā i-o hrānesce d'acasā, fie că «Domnul amānā pentru mai târđiū bātaia».

Vor fi și alte pricini ale grōzei de școlā, dar cea mai hotărātore pricinā este fārā indoialā, nesciința părinților des-

pre ceea-ce trebuie și ceea-ce nu trebuie în educațiunea copiilor. Învățătorul are decî de luptat, în primul loc, cu această nesciință a părinților, are de desrădăcinat obiceiul amenințării cu școla.

Lupta pentru împlîndirea elevilor va fi foarte grea, chiar pentru învățătorul care nu-și bate elevii; va fi însă imposibilă pentru toți învățătorii cari își bat elevii, (pedepsele corporale sunt desființate numai în teorie, în lege; în practică nu-s desființate), ori se înfurie în clasă. Însă despre atitudinea învățătorului și despre dispozițiunea sa sufletescă față de elevi, vom vorbi mai departe.

Sp. Popescu.

Folósele arăturilor de tómnă.

Anul acesta, fiind un an de secetă, în care numai culturile făcute după sfaturile sciinței au ieșit bine; acei ce au văduț că semănăturile dintr'un ogor arat de cu tómnă, au fost cele mai bune, au putut să se încredințeze cătă deosebire este între un ogor făcut tómnă și între unul făcut primă-vara. O cultură de porumb (păpușoiu), făcută într'un ogor arat primă-vara, nici odată nu va fi așa de bună, ca aceea dintr'un ogor făcut tómnă.

Arăturile de tómnă, au următóarele bunuri:

1) Se scie că numai arăturile adânci ne dau maximum de producțiune. De asemenea se mai scie că micul plugar (săténul), nici odată nu-și póte ară ogórele sale, de cât cu plugul tras de vite. Ca să se pótă face o arătură adâncă, vitele trebuiesc să fie puternice. La noi, sătenii își fac arăturile pentru semănăturile de primă-vară prin lunile Martie și Aprilie, când boii sunt slabi de le numeri ósele; pentru că în tot timpul erneli sunt rėu hrăniți și tocmai în timpul arăturilor (Martie și Aprilie) s'a isprăvit și nutrețul, așa că nu li se mai dá de cât căți-vă coceni, iar în colo sunt nutriți cu puțină ərbă de prin liveđi ce abia a început a se ivi și care este și neindestulătóre și nesățiosă, stricând și liveđile cari, fiind călcate de vite, tocmai în lunile Martie și Aprilie, când, cad multe ploii, sunt stricate prin faptul că în locul urmelor de vite, ərbă nu mai cresce și decî din livedea întrégă, de multe ori mai mult de jumătate fânul este pierdut.

Din contră, tómnă când vitele sunt în puterea lor, fiind

bine hrănite, cu érba îndestulătoare ce o găesc în câmp, cu foi de porumb, cu porumbi cruđi cari nu se pot păstră cu dovleci cruđi etc. etc. sunt în stare de a munci cu spor.

De alt-fel nici nu este bine să se facă primă-vara o arătură adâncă, căci pămîntul acela ce n'a fost întors altădată de fierul plugului, are în el săruri otrăvitoare plantelor, cari săruri se transformă în materii nutritive plantelor, numai atunci când arătura a fost făcută tómnă.

2) Brazdele rămase din arătura de tómnă, în timpul ernei, sub influența gerului, ploilor, înghețului și desghețului se mărunțesc, mărunțire care pe lângă că ne scuteste atâtea brațe de muncă la prășit, dar apoi mai are darul de a împedica evaporarea apei înmagasinată, lucru de căpetenie în timpuri de secetă.

Să nu se crédă că mărunțitul pămîntului cu sapa pe urma plugului, în locul unde se aruncă sémînța de porumb este de vre-un folos; numai mărunțirea ce se face singură în urma arăturii de tómnă, este folositóre.

3) Ogorul arat de cu tómnă, își strânge, atât în sol cât și în sub-sol, o cantitate însemnată de apă cu care plantele se vor puté hrăni în timp de secetă.

Apa din zăpedi și ploile din cursul ernei, pătrunde cu înlesnire în pămîntul care se găsește mișcat, împrăsciindu-se deopotrivă în pătura solului și în sub-sol, lucru ce este de mare folos; pe când într'un ogor ne arat tómnă, apa bătătoresce pămîntul, se scurge la vale, dacă e costisă, sau se strânge pe o întindere óre-care ce este puțin mai jos, împedcând ast-fel agenții atmosferici, cari prefac materiile organice, ca gunoiu, frunđele căđute, coceni rēmași, etc. în «humus», un element de prima necesitate plantelor, de a mai pătrunde în pămînt.

4) Primă-vara de multe ori nu se pot face arăturile din cauza, sau a secetei sau a prea multor ploii, și nu odată se ved pe urma plugului brazde clisóse înfoiate, cari pe dată ce încetéză ploile, se fac tari ca piatra, și ast-fel ogorul nu se mai póte îndreptă cu tóte ploile dintr'un an. Un asemenea ogor nu numai că nu se póte prăsi de cât rēu și cu mare anevoință, dar iea și brațe multe la muncă.

5) Primă-vara, adese ori, vitele sunt atinse de febră af-

tosă, bóla așa ȃisă în popor : «durere de gură și de picioare» așa că nu pot fi întrebuintate la muncă și în atare cas, suferim mult, precum s'a întâmplat în anii trecuți.

6) Diterite insecte vătămătoare plantelor își depun ouele lor în cuiburi, cu ore-care îngrijire, pe ogóre, și cari apoi învieză primă-vara. Aceste cuiburi cu oue, prin arătura de tómnă, sunt nimicite în parte, și plantele scápate de stricaciunea insectelor

În afară de cele spuse, arăturile de tómnă ne ușuréză facerea altor munci în primă-vară, așa că în loc ca sátenul să fie ocupat de arături, mai bine își întâmpină alte lucrări, pe cari dacá le scapă o singură ȃi, le pierde, pierdend tot ceea ce trebuia să folosescă, de pe urma lor.

Cine n'a vęđut ore de multe ori «viile» rēmase fără rod, din causă ca nu aũ fost tăiate, harăcite și sáparate primă-vara? Cine n'a vęđut gardurile lăsate în ruină și parmacii luați de către trecători? Cine n'a vęđut pomii fructiferi necurății, nesăpați etc., etc. și aceste tóte fiind-că n'aũ fost lucrate primă-vara, căci fie-care caută să-și facă mai întâiu arăturile, pe cari dacá le are făcute din tómnă, omul pótă să-și vadă de cele-lalte lucrări.

Tómnă, toți sátenii, în timpul lunilor Octombrie și Noemvrie, când se pot face arături, după ce aũ terminat cu semēnatul grăului, stau fără nici o trebă, așa că facerea arăturilor nici măcar nu stinghiresce de la alte treburi.

Sátenii aũ nevoie de pilde, de fapte pipăite. Pildele în primul loc trebuie să le dea «Învęțătorul și Preotul». Făcend arăturile tómnă, se vor scuti liveđile primă-vara, de a mai fi stricate, și ast-fel se va adună vitelor un bun nutreț uscat. Nici odată nu trebuie să uităm că, o agricultură bună, va hrăni vitele bine; și vitele bune, vor hrăni bine agricultura.

Deci, voi cari trăiți în mijlocul sátenilor, învęțați-i cu mánuirea acestei arme : «plugul», care este arma de apărare Națională, puneți umérul și mișcați acéstă pârghie puternică și implântați-o la zidurile cetăței naționale, spre a ne apără de streinii, cari dau mereu năvală; iar locuitorii cetății vę vor bine-cuvintă.

Atunci când se vor face cât mai multe arături de tómnă,

se vor ușura lucrările, se va îmbunătăți solul arabil și se va înmulți averea națională.

«Ogorul de cu toamnă arat, este pe jumătate gunoit».

Gh. Manolescu.
Vărlenț-Vâlcea.

POTBALUL

(Fussilago Farfara).

Plantă care crește prin locuri umede, cu foi mari colorate și dințate pe margini, albe pe dedesubt, și verzi pe deasupra. Ramurile cu flori, ies înaintea frunzelor, formând un picior solzos, de culoare roșietică, cu flori galbene, ce înfloresc din Martie până în Aprilie.

Potbalul.

De la această plantă se pot întrebuința cu folos frunzele și florile; frunzele trebuie culese vara,

iar florile primăvara, uscate la soare și ținute la un loc uscat, căci alt-fel se înegresc.

Céiul de florî (10 gr. la 1000 gr. apă) este foarte bun la tuse, ușurează scoterea flegmei și dă putere bolnavilor; se poate da cu folos la orice tuse sau răcelă.

Cu foile se pot face și țigări, cari să se fumeze de acei ce au năduf sau tuse cu năduf, și le va aduce folosință.

Acéstă plantă se întrebuițe în vechime cu succes, și la vindecarea scrofulei și chiar la oftică, astăzi a rămas bine constatat că este o plantă tonică și pectorală.

Fertura de foi și de florî se poate bé cu folos de bătrânii cari nu pot dormi noaptea, aducându-le un somn liniștit.

Sucul din plantă, asemenea este bun pentru a ușura și vindecă tusea.

Dr. Const. An. Macri.

Foltesei-Covurlui.

ROLUL MAMELOR (1).

(Sfîrșit).

Numai ce vedeai pe Marița ori pe Gheorghieș, cu străchinuța ori cu ulcica în mână, dând cu fuga ba la un bolnav, ba la un nevoiaș. Lelica Casandra nu să uită la ăle ca de-al de Foca, Cilichii (Filipii), vinerile și câte altele, Dómne păzesc! Lucrul mergea strună; ori să fi virit ea în capul copiilor că, ba te arde, ba te frige, ba te clocotesc în căldarea cu smolă pe ceea lume, dacă îi lucră, ori te-i pieptănă, ori te-i lă în cutare sau cutare ăi, apucată de pe la Turci, ori cine scie de unde, și pe cari ómenii lesne credători le ieau drept sêrbători sfinte. Și când eră vorba de babe cu lécuri și descântece, ori vrăjitori cu farmece, apoi nu sciau cum să nimerescă pórta, așa ți le întirea lelița Casandra.

Dacă eră copilașul bolnav, îndată da de scire la primărie să cheme doctorul; iar de eră ce-vă mai ușor să mai sfătuia cu d-l învățator și în urmă îl îngrijiă ea, îl păziă și-i da cele de trebuință. De aceea copiii ei erău de-a dragul unul și unul, sănătoși, voinici și fără frică de nimic, pentru că erău cu îngrijire crescuți, cu înțelepciune sfătuiți și neînvirăți în bóle, ba cu stafia, ba cu strigoiful, ba cu caua, ba cu cine scie ce bazagonii, cum fac multe mane, de sperie pe copii până și cu școlă și cu învățatorul; și-apoi, când îți aduce pe mititel la școlă, par'că-l aduce la mórte; iar când vede pe învățator, tremură, plânge și se ține de póla mase-i, par'că ar da cu ochii de cine scie ce dihanie rea și primejdiósă. Când a fost să plece Gheorghieș al lelicăi Casandra la óste, s'o fi audít cum ea singură îl sfătuia să se ducă cu dragă inimă, că dór acolo nu se omórá ómenii, ci îi învață muș-

(1) Veđi No. 3 și 4.

trul, ca atunci când va trebui, să-și pôtă apëră țara de liftele cari ar veni să ne calce satele nôstre, și Gheorghieș nu eră su-perat de loc că plecă, măcar că pe el l-au făcut soldat în tim-pul răsboiului celui mare, de acum 26 de ani; și când îl cătai acolo, tot în frunte îl găsiai.

D'apoi când s'a întors Gheorghieș acasă, numai inima lelicăi Casandre scie și ochii fetelor din sat! Pieptul îi eră plin de deco-rațiuni, cari străluciau ca sôrele. Răsboiul l-a scăpat de birși de tôte havalele și unde s'a pus pe muncă și după ce a adunat câte-vă parale s'a însurat și a luat pe fata cea mai bună din sat. Și cine e adî mai gospodar în sat la Petresci de cât Gheorghieș al Casandrei.

S'o vedeți pe felica Casandra, par'că întineresce pe di ce merge. Cu cât drag povestii Gheorghieș întâmplările vitejesci din răsboi. Și toți nu se mai săturau par'că de ascultat.

El povățuia pe flăcăi să mERGă fără frică la ôste, că dator e fie-care sE-și apere țara. «Dôr, bre, le dicea el flăcăilor, numai când ești hât departe și ai de furcă cu dușmanul, care să aține sE-ți calce hotarul, numai atunci cunoscî cât prețuiesce țara ta, în care te-ai născut, ai copilărit, în cari îți sunt părinții, nêmu-rile și mormintele moșilor și strămoșilor tEi. Sciți voi, atunci, par'că un foc te arde la inimă și-ți pare că nu l-ai stinge de cât cu sângele dușmanului.

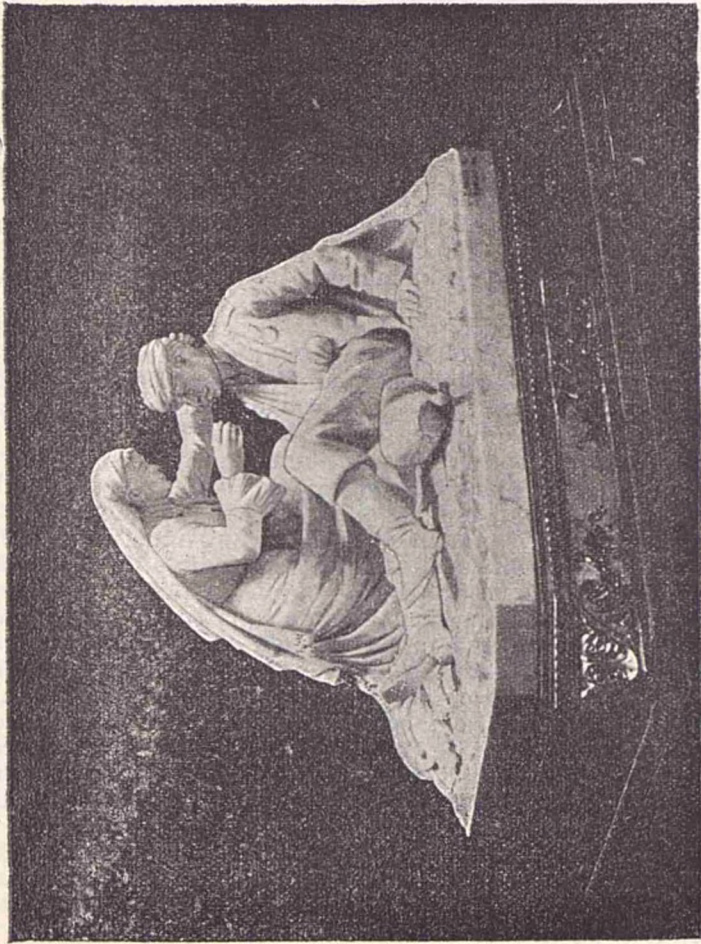
«Cum să nu-ți aperi tu țara unde este vatra părintescă, ogorul pe care-l ai moștenire de la buni și străbuni? Că dôr la carte ne spune că țara asta a nôstră a fost tot-deauna, și de domniî mari și viteji a fost ea apêrată, cum eră Ștefan cel Mare, Mihaiu Vitezul și mulți alții. Apoi dacă ei ne-au lăsat acêstă țară așa de mândră, de ce să n'o apêrăm și s'o păstrăm așa cum ne-au lăsat-o?

«Mê uitam, eũ bre, la răsboiũ, cu câtă dragoste și curaj luptă chiar Domnitorul, Regele nostru de astăzi! D'apoi Regina! Cum îngrija ca o mamă de cei răniți, îi mângăia, le alina durerile, ba le citia chiar scrisorile ce le primia de acasă, iar soldații se ui-tau la Dinsa, cum s'ar fi uitat la mama lor. Nu suntem vrednici sE-î răsplătim vre-o dată bunătățile ei. De aceea trebuie să avem dra-goste ne mai pomenită către Dinsa și către Regele, care la răs-boiũ luptă în fruntea nôstră ca să ne scape țara din mâna Tur-cului. Imi aduc aminte ca acuma, cum eră o întăritură, după care se ascusesse Turcul și ne impuscă cu glônțe, care ne șuerau pe la ureche, ba unele chiar ni se îmbăriau în căciulă, iar noi mergeam chefoși ca la nuntă, de viram în gróză pe Turci cu chiuiturile nôstre.

«Când colo la întăritură nu mai ce mê luă un Turc la ochiũ, dar când se tragă în mine, vorba ceea: «i-am luat apa de la móră» și unde i-am ars una cu stratul puscii, de s'a dus de-a tăvălucul ca un bostan și așa am pus mâna pe stégul lui. Când am dus stégul Domnitorului, mê făcũ sergent și mi-a dat, El cu mâna Lui și Impêratul rusesc, decorațiile cari le-am» Cum mântuia Gheorghieș de povestit, toți clătinau din cap, dicend: «halal sE-î fie, se cunoște că-î feciorul lelicăi Casandrei!! Și chiar așa eră, că dôr cui, dacă nu măseî, după cum ați vEđut și d-vôstră, da-toria el tot ce eră bun și frumos intr'insul? vedeți d-v. dar, cum mama cea bună, face din copilul ei om.

O femeie vrednică și a cătării, chiar pe bărbatul ei îl pôte în

torce câte odată de pe calea cea greșită. Ea îl iea, nu cu sfadă, ci cu cuvîntul cel bun, care dis blând și de multe ori, opresce banul pe loc în punga bărbatului și nu-l lasă să sbore spre crâșmă pe rachiū. Zoița mătușei Marghioalei din Hulubesci — nu-i vorbă că aceea făcuse școla tōtă — nu și-a desbărat bărbatul de năravul beției? Când Iōn a Zoiței vroia s'o croiască spre crâșmă, îl luă cu povăța, cu vorbă blândă, îl mai încurcă cu câte o trebușoră pe acasă, îi citiă vre-o istoriōră în care se povesteă de o nenorocire întâmplată din pricina beției și des — des îi aducea

Mama răniților.

aminte că copiii bețivului ies tot-deauna pociți, buboși, slabī, tâmpiți la minte și tare adese ori cu ducă-se pe pustii. Ion mai cârtiă câte o vorbă, ba de vre-o două trei ori s'a mai rățoit la dinsa, până ce într'o bună dimineță, Zoița, îl duce de mână la gard și-ī arată pe feciorul lui Șoșoi țiganul, uu bețiv de frunte, cum se svârcoliă înaintea ușii, apucat de ducă-se pe pustie. «Vedī, omule, am etū dreptate, ori ba?» Bietul Ion o sfeclise și cu ochii

în lacrimi, privind-și copiii, s'a jurat să nu mai poie de acum înainte rachiul în gură.

Câte nu face o femeie bună, mai cu seamă când e luminată în școlă? Că d'or numai școlă îți deschide ochii și te face să prețuiești toate cele sfinte ție și n'omului tău, cum îi bunăoară limba noastră cea frumoasă, de cască gura și rămân duși pe gânduri, streinii când o aud. Lăutarii și cântecile noastre au încremenit pe Nemți și Franțuji. Par'că ei au o «doină» ca a noastră, ori «o mândruțică de la munte?» D'apoi portul românesc, nu se mai satură națiile străine de a-l privi, până și pâna și cusătura noastră românească le place, măcar că ei au atâtea fabrici!

Apoi dacă străinii se îndrăgostesc, de le curg ochii, după lucrurile noastre, de ce, noi să le lăsăm în părăsire? De ce să ne cumpărăm cele trebuincioase din târg și să nu facă gospodinele totul în casă? Lucrul de casă e bun, frumos și purtareț, pe când cel de târg trebuie să-l feresci: de s'ore că «iesă»; de apă, că se «spală» și de purtat că se «rupe». Și-apoi ce mai cinstesc pentru gospodină când își vede bărbatul și copiii îmbrăcați colea frumos, și unde mai pui, că odată îmbrăcați, habar n'are o bucată de vreme, că d'or nu-i pânză de târg: la spălat cu pâriutu, la uscat cu țăriutu; tot cu acu în mână să ședă, ca să-i astupă bortele și să-i pui petecile.

Apoi n'am eu dreptate, când vă spun, că mama, femeia, pe toate le face, pe toate le învirtesce. Bărbatul să muncască, să agonisască, să alerge la trebile câmpului și plugărie, dar să lase pe femeie acolo unde îi nevoia și rostul, s'o asculte și pe dinsa, s'o cinstască, că d'or ea e cinstea casei și a n'omului, ea face, hrănesc și crește pe copii. Femeia de astăzi pregătește pe bărbații și voinicii de mâini, poimâni, și dacă ei ies omeni vrednici și buni, apoi cinstea este a mamei lor și numai ei i se datoresce totul.

Nu vă îngrijiiți dar, omeni buni, numai și numai de băcți. Împărțiți-vă grijea și inima și la fete. Băgați bine de seamă că, dacă-i pe-aicea, o fată vrednică și cuminte, îi florea casei, mâna de ajutor a mamei, mila și mângăierea părinților la bătrânețe.

Dați-vă fetele cu dragă inimă la școlă și lăsați-le să sfirșescă învățătura, ca să-și lumineze mintea, să potă bine nu numai citi, dar și pricepe tot ceea-ce citesc; că atunci învață pe lângă cele ce li se spune la școlă, ori cele ce vede în satul lor, și alte lucruri bune și folositoare de prin alte părți. Din o cârticică de 15 b., câte nu pote învăța o fată ori o mamă, care scie să citească, bunióră: cum să-și ferescă copiii de boli, cum să-i îngrijescă pe cei din casă în cutare ori în cutare împrejurare, cum să crească ori să îngrijescă vitele, păsările, viermii de mătasă, albinele, și altele; cum să boască mai bine și mai fumos lâna ori bumbacul, ca să nu le vie de hac, nici apă, nici s'ore. D'apoi la ședători și în zile de sărbători, câte povești și istorioare frumoase pote ceti ea copiilor și omenilor mari chiar, ca să le mai trecă urătu, care de multe ori îi mână la cărciumă.

O fată născută din părinți sănătoși și buni, care a învățat carte de și-a lumina mintea și 'și-a limpedit priceperea, dacă și de la mă-sa a prins numai pilde bune, întrec pe toate Casandrele și Zoizele din lumea asta. Halal! de bărbatul care a pune mâna pe așa femeie! Și păcat mare i-o fi, de n'o cinsti-o și nu i-o ascultă sfatul și povața. Numai 5—6 femei de acestea, în scurtă

vreme, ar face din sat, grădină, și din viața omului gospodar, un raiu pămîntesc.

Cinstiți-vă dar, oameni buni, nevestele; luminați-vă prin școlă fetele, dați-le prilej să pôta fi mame bune, femei vrednice, că degetul lui D-deu a blagoslovit fruntea femeii, atunci când a menit-o ca mamă să fie: «cinstită dar și sfîntă nouă să ne rămîne», așa că nu numai satul acesta, nu numai țara noastră, dar și nămurile sreine să vadă și să scie, că mame ca «Românele» mai cu greu se gădesc. Numai atunci țara va avea voinici fără sēmă, care s'o apere la nevoie, ba în puțin vor trece peste hotar pentru mărfuri streine, averile or sporî și nămul nostru va ajunge mare și puternic, după cum menit de D-deu este, ca să fie Românul.

N. Silvas, I. P. Crețulescu, C. Stan, T. V. Ungureanu.

CIANGĂII

(Români de altă limbă și religie).

Se scie că în câte-vă județe din Moldova sunt stabiliți, încă din timpurile cele mai depărtate, un mare număr de locuitori Unguri, cunoscuți la noi sub numele de «Ciangăi».

Credem interesant a da câte-vă deslușiri asupra acestui popor, de origină Ungară, dar care este de naționalitate Română, bucurându-se absolut de aceleași drepturi ca și Românii.

Deși a trecut peste ei un șir lung de ani, timpul însă, care se dice că prefăce și șterge totul, n'a avut încă atâta putere în cât să transforme această populațiune eterogenă și eterodoxă.

Pote va trece încă multă vreme de aci înainte până când această populațiune de naționalitate «Română», să devie cu adevărat Români, să se contopescă cu populațiunea autohtonă din satele Moldovei, deși, după cum se va vedea mai jos, nu au nici o legătură, nici o comunitate de idei cu cei de aceeași origină cu dînșii.

Cei mai mulți Unguri sunt în județele Bacău și Roman. Dintre centrele ungueresci din județul Bacău notăm: Slănic, Grozesci, Moinesci, Tg.-Trotușului, Barați, Valea-Rea, Cașin, Șolont, Comănesci, etc.

În județul Roman se află un seminar catolic, în care sunt primiți numai fii de săteni Unguri. În acest județ se

află următoarele centre unguresci: Săbăoনি, Hălăucesci, Tămășeni, Mircești, Miclăușani.

Mai sunt câte-vă sate unguresci în județele Némțu și Putna.

În multe din aceste sate sunt numai Unguri, afară de învățător și notar. În cele-lalte sate sunt ori mai mulți sau cel puțin pe jumătate Unguri, și restul Români.

Ciangăii vorbesc un tel de limbă ungurească, stricată prin lipsa de contact cu Ungurii și prin faptul că mai toți sunt lipsiți de instrucțiune, nu știu să citească de loc.

Un fapt curios am constatat cu ocaziunea unei excursiuni pe care am făcut-o prin unele sate din cele notate mai sus: Mare parte din Ciangăi nu știu de loc românesce. Ba sunt chiar sate, cum e de exemplu Solonț, din județul Bacău, și Săbăoনি, din județul Roman, unde aproape nu găsești unul cară să pôtă vorbi românesce.

O familie de Ceangăi.

§ Toți acești Ciangăi țin de biserica catolică. La fie-care două, trei sate, există câte un preot catolic, toți foarte culti. Preoții sunt Austriaci, Germani și Italieni. Ei sunt de mult stabiliți în țară, așa că toți știu românesce. În fie-care Duminică, după oficiarea serviciului divin, țin câte o predică în biserică. Cum însă preoții italieni, germani și cei mai mulți dintre austriaci nu știu unguresce, predicile le țin în limba română.

Prin aceste predică preoții urmăresc numai un scop moral. Ei au mult de luptat, mai ales în contra alcoolismului.

Toți preoții din aceste centre unguresci sunt puși sub autoritatea bisericască a Episcopiei catolice din Iași.

Din punctul de vedere al instrucțiunei, Ciangăii sunt foarte înapoiți. Sunt puțini cari știu să citească românesce, iar unguresce și mai puțini.

Chiar astăzi încă se află tineri recruți în armată cari nu știu de loc nici să citească nici să vorbească românesce. Ceea-ce dovedesce că școla, până acum câțiva ani, nu pătrunsese încă în această populațiune.

Acum s'au înființat școli aproape pretutindenii. Invățătorii însă au o îndoită muncă cu copiii: «Să-î învețe și limbă și carte».

Am spus că Ciangăii n'au nici o legătură cu Ungurii din Ungaria, prin faptul că nesciind carte ungurească nu pot întreține relațiuni cu dinșii.

De alt-fel Ceangăii nici nu vor să scie dacă există sau nu o țară ungurească și nici nu-î interesază acest lucru. Ei știu că asta e țara lor și nu alta.

Dacă îi întrebi ce sunt, ei îți răspund «ungur» sau «catolic». Asta însă nu o spun cu intenția de a arăta că sunt străini, ca un spirit de opoziție a elementului românesc, căci și ei se consideră tot Români. Așa cred ei că sunt «unguri-români» sau «români-catolici».

Relațiunile Ciangăilor cu consătenii lor Români sunt destul de prietenesce, totuși în sate locuiesc separat unii de alții, pe mahalale: de unde și denumirea de «mahalaua ungurească» sau «mahalaua românească».

Rar se întâmplă să se însore un Român cu o Ungurică sau un Ungur cu o Româncă. În cazul acesta, Ungurii se depărtază de religia catolică, iar copiii lor devin ortodoxi.

Preoții catolici exercită o continuă supraveghere asupra lor, îi țin foarte de scurt și-i împiedică de a se căsători cu Români, tocmai pentru ca să nu aibă de înregistrat convertiri la ortodoxism.

După cum se vede, totă influența preoților catolici este numai curat religioasă.

* • *

Ungurii, ca și Români din acele părți, se ocupă cu puțină agricultură care se face pe acele locuri muntoase, dar mai ales cu munca la ferestrae, la exploatarea de păduri, cu

transportul lemnelor, cu vîndarea produselor alimentare, ca lapte, brînză, ouă, etc.

În ceea-ce privesce munca agricolă o fac și mai prost de cât Români.

Mulți din Unguri sunt dedați alcoolismului, cu tîtă lupta pe care o duc preoții catolici în contra acestui viciu.

Santiago.

Expoziția agricolă din Brăila

Hrana vacilor de lapte.

D-l Inginer G. M. Scutaru, din Buzău, a căpătat medalia de aur, la expoziția agricolă din Brăila, pentru produsele sale, alcătuiind hrana vacilor de lapte (1).

D-sa a expus mai multe probe de nutrețuri păiose, și rădăcinose de o calitate minunată și foarte bine păstrate. Dar foarte interesante au fost *nutrețurile sale verzi păstrate pe erva*; și cari au fost apreciate în mod prea favorabil de tîtă lumea cunoscătoare.

Copiem notițele date de sîrguitorul exposant dintr'un cașel, ce însoția produsele sale:

«Puterea statului depinde, pe lîngă calitățile morale și intelectuale ale cetățenilor, *de numărul lor și de constituțiunea lor*; aceste două condițiuni sunt subordonate cantității disponibile de lapte.»

D-r I. Felix.

«După cum este nutrețul, așa sunt și vitele, așa sunt și îngrășămintele, așa sunt și recoltele.»

Ed. Lecouteux.

«Adevăruri sfinte!

«Și dacă așa este, apoi de sigur, *căprișa vara, și paiele uscate erva*, nu alcătuesc o hrană pentru vacile de lapte.

«Dar, nu e nevoie de cine scie ce pricepere, de cine scie ce cheltuială, ca să aveți o bună hrană pentru vitele d-văstră. E ușor de tot. Tragere de inimă la trebă să aveți și lucru bun se face.

«Vorbesc aceloră, pe cari produsele mele îi interesază direct, gospodarii săteni.

«Sciți să cultivați porumb? Dar cartofi, sorgo (mături, mălaiu tătărăsc), sfecla, lucernă? Da? Tare bine. Dar, v_e rog,

(1) D-sa a obținut și a doua medalie de aur pentru vaci de lapte. În N-rul viitor vom da fotografia lui «Murgilă» cel mai admirat taur la expoziție.

cultivați bine și la timp. Lucrați pământul serios: iero să-l faceți, la o palmă domnescă! Ce, e greu asta? Slavă Domnului, sunt așa de multe zile — de ședere — într'un an ...

«Sciți să săpați un șanț în pământ sănătos? Nu e prea greu. Ei bine, săpați un șanț adânc de 1^m75, larg la fund de 2^m, iar la gură de 2^m50; așa să-l faceți de adânc și de larg.

«Tăieți păioșele (porumb, mătură, lucernă) de verzi, în puterea mustului, și puneți le la șanț, îndesindu-le cât de bine cu picioarele și preserând la fie-care rînd de o schiopă, ce-vă sare. Acoperiți bine cu pământ îndesat — după ce mai întâi ați învelit nutrețul verde cu o pătură de paie uscate — ca să nu pătrundă *absolut de loc* aerul și apa. Se va face acolo, în șanț, numai fermentația alcoolică (prefacerea zahărului în alcool) și ... ce ați pus în Iulie, ve-ți scóte cu mult mai bun în Ianuarie. Ei e ce-vă mai ușor și mai puțin costisitor?

«Este foarte bine ca porumbul și măturile să fie mai întâi tocate cu mașina, și apoi să se puie la șanț. Îndesirea și golirea aerului dintre fire este complectă atunci.

(O mașină de tocat nutreț uscat sau verde se rescumpără în două ani pentru o vacă).

«Face-ți două culturi de porumb verde pe vară. Semenați la sfîrșitul lui Martie; prășiți odată și lăsați des; iar la sf. Petru tăieți și puneți la șanț. Semenați îndată tot porumb; și ve-ți mai recolta odată până o da bruma.

«Tăierea se face la ivirea mătasei. Măturile, puse des, dau două cose, când după întâia le brodesce o plóie bună.

«Incepeți érna consumația de la un capăt al șanțului; și aveți grijă, să astupați bine cu o saltea de paie sau de cioană, ca să nu înghețe.

«Pentru păstrarea pe érnă a sfecelelor și cartofilor, șanțurile vor fi mai puțin adânci (până la 1,20), iar lărgimea și lungimea după trebuință.

«Culegeți cartofii și sfecele înainte de brumă. Rupeți foile și așezați-i frumos. Acoperiți-i cu puține paie și apoi cu pământ bine îndesat. Lăsați résuflători la partea de sus; și faceți șențuleț de gonirea apei de plóie și zăpadă de jur împrejur, dându-i scurgere în cotro locul este mai jos.

«De mă veți întrebă de câștigul de pe un pogon, cu chipul acesta de a cultivă și păstră nutrețurile verzi pe érnă, vă voi răspunde, că e foarte mare — sau zero — după muncă și pricepere.»

L e ș i n u l .

Celui cu leșin i-se desfac legăturile, se duce la aer curat în casă, se stropesc pe față cu apă, oțet, apă de colonia la nas. i se fac frecături la tâmple. Să stea culcat întins, cu capul mai jos, i se fac stropiri cu apă rece pe față, i se dă să bea vin negru încălzit, ori rachiu, coniac, în cantitate mică.

Însoțiri pentru facerea pâineii la sate.

trăbuniil noștri Români diceau, că nu pôte fi minte sănătôsă într'un corp bolnav.

Suntem cu toții încredințați de acest adevăr și de aceea, una din grijile de căpetenie pe cari trebuie să le avem pentru noi și ai noștri, este să luăm tôte măsurile pentru ca să fim sănătoși.

Dar dacă suntem datorii a ne îngriji de sănătatea noastră, ca ômenii, cu atât mai mult suntem datorii a ne îngriji de sănătatea poporului, ca patrioții.

Tăria unuî popor o face populațiunea satelor, țaranii; este dar o datorie sfintă pentru acei pe cari împrejurările i-au pus mai presus de țaranii, să se îngrijescă de sănătatea țaranilor.

Viitorul țării atârnă de starea bună sau rea a locuitorilor ei.

Țăranul Român, vecinic nevoit a munci din noapte până 'n noapte, împovărat de mari și felurite greutăți, puțin se gândesce la bunul lui traiu.

Pe atât pe cât țăranul nostru va avé mămăligă și cêpă, el nu se va îngriji de ziua de mâine.

Bolii de tot felul seceră populațiunea noastră sătescă, alcoolismul aduce cu el rele nemărginite, și îi pe îi sătenuî Român din Regat, devine mai pipernicit, mai istovit, mai scurs de puteri.

Acei cari își iubesc nêmul, vèd cu durere această stare de lucruri și de aceea frunțașii țarei, mai cu sêmă de la o vreme încôce, își îndrêptă tôte băgarea de sêmă asupra populațiunei sătesci.

Dintre hôlele cari mai cu sêmă bântue sate întregi, este *pela-gra* (roșata, pârléla).

Din cercetările ômenilor pricepuți în cele doftoricesci, s'a constatat că una din cauzele acestei înfricoșetóre hôle este și *mămăliga* făcută din porumb (păpușoiu) stricat sau din mălaiu (făina de popușoiu) aprins.

Este sciut, că rare sunt satele unde locuitorii se-și aibă pătule (coșare) pentru păstratul porumbului.

Să scie de asemeni că țăranul îndată ce a strâns porumbul, merge la môra de foc cu 5—10 saci de porumb, pe cari îi preface în mălaiu, pe care apoi îl pune în podul casei sau în chiler, grămadă, așa că după 2—3 săptămâni se aprinde, adică se încinge și devine amar, adică stricat, aprins.

Din acest mălaiu, apoi țăranul își hrănesce tôte familia, în tot timpul ernei.

Iacă dar cum se face că vedem atâtea miî de țaranii bolnavi de pelagră.

Lecuirea acestei hôle este cu atât mai grea, cu cât principala pricină a rêuului stă necontentit în picioare, de aceea și tôte încercările ce se fac pentru a stârpi rêuul, rămân aprôpe infructuôse.

Dintre frunțașii țarei, cari lucrează cu rîvnă pentru îmbunătățirea stărei materiale și morale a sătenuului, printre cei d'întâi

trebuie să punem pe d-l Ion Kalinderu, administratorul Domeniului Coronei, membru al Academiei Române.

D-sa, împlinind înalta dorință a M. S. Regelui, ia neconținut măsură, ca satele de pe Domeniile Coronei să devie adevărate modele, iar țărani de pe aceste domenii, sunt în adevăr îndreptați pe calea propășirii.

Am publicat cu o adevărată mulțumire sufletescă, în No. 1, 2 și 3 a revistei, circulara ce d-sa a trimis agenților săi, cu privire la hrana țaranului, bôlele la care e expus, cum și fericita soluție ce o dă: *introducerea cuptórelor comune la sate, pentru facerea pâinei.*

Cestiunea pe care a ridicat-o d-l Ion Kalinderu, este de o importanță deosebită și soluțiunea ce 'i dă ne pare cea mai potrivită. *A stârpî principala cauză, pentru a nu măi avé efecte, iată cel mai bun léc.*

În porumbul stricat și mălaiul încins, stă cea mai de căpetenie cauză a pelagrei; să deprindem pe țărani a mânca pâine în loc de mămăligă și pelagra dacă n'ar pieri cu totul, cel puțin casurile ar scăde mult!

Dacă statul, instituțiunile mari ca și marii proprietari, dornici de binele țaranului, ar lucra cu tărie la propagarea măsurilor propuse de d-l Kalinderu, aceea ce ni se pare astăzi de neîndeplinit s'ar împlini vedând cu ochii.

Pilda dată de d-l Ion Kalinderu, ar pute fi pusă în practică și în unele sate. Tot preoților și învățătorilor, primarilor și notarilor, le cade și această bine-făcătoare sarcină și mai cu seamă în acele localități, unde sunt deja înființate bănci populare, căci din fondurile de care dispun, s'ar pute lua o părticică pentru înființarea de însoțiri, pentru facere de cuptóre comune.

Cum neîndoelnic, locuitorii greu s'ar hotără să lase mămăliga pentru pâine, s'ar pute la început face pâine dintr'un amestec de seară și grâu, ceea-ce ar esteni mult prețul pâinei.

S'ar mai pute apoi face vinđarea pâinei, în schimb cu porumb, ouă, puș, fructe, etc., pe care însoțirea le-ar vinde, iar țaranul mai bucuros va da produse decât bani, cu atât mai mult cu cât știu este, că țaranul nostru în cursul anului rar are bani.

Am considerat circulara d-lui Kalinderu ca o cestiune de o mare însemnătate și de aceea am fost fericit că i-am putut da loc de frunte în revistă.

Atragem deosebita băgare de seamă a cititorilor noștri asupra ei, căci cestiunea ridicată este, ca să șic așa, *viața orî mórtea nașunii.*

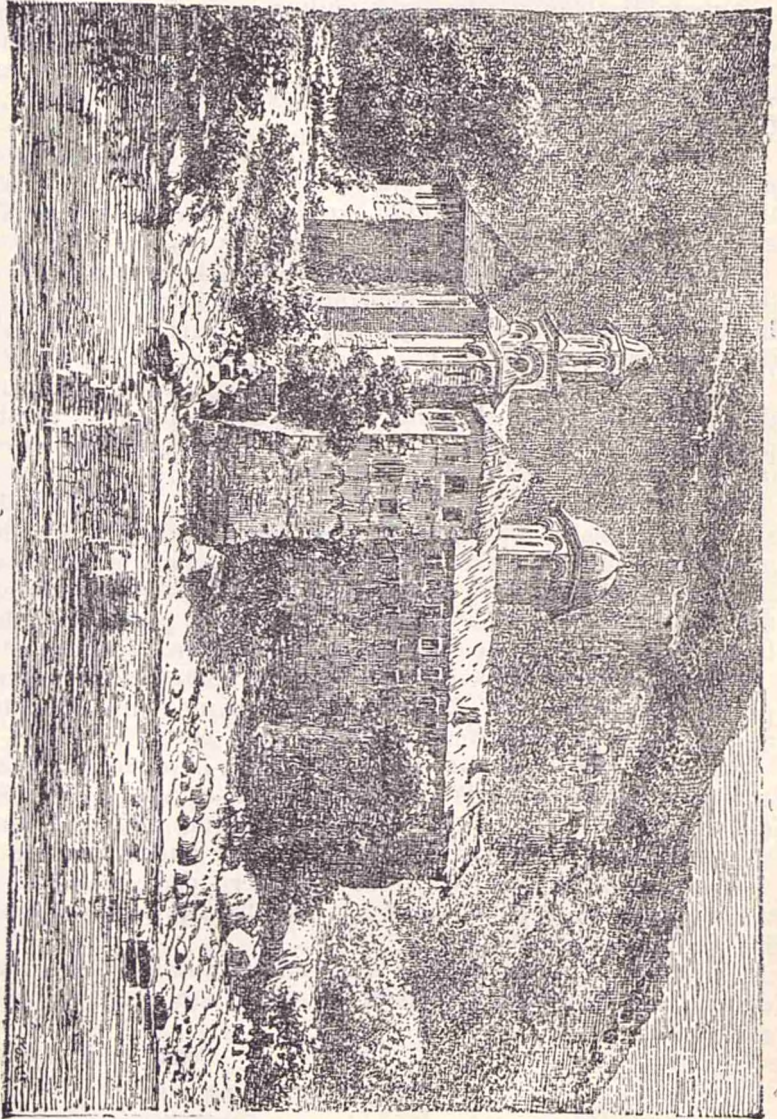
Const. C. Pop-Tașcă.

Contra înroșirii nasului.—Se întrebuițeză cu folos următórea pomadă compusă din:

Ergotină 3 grame. Oxid alb de zinc 7 grame. Vaselină 30 grame.

Un studiu arheologic asupra monastirei Cozia.

Trăind într'un timp când viața monahală de la noi, nu prezintă nici un interes pentru partea cea mare a lumii și când cei mai mulți dintre noi cunoștem mai puțin ca orîcînd rostul unei aseme-

Monastirea Cozia.
(Văzută din partea despre rîul Olh.)

nea vieți, nu e de mirat dacă ne interesăm așa de puțin de ea și mai ales de locurile unde dînsa se manifestă cu deosebire, adică de monastiri.

Din când în când numai, vre-o fire poetică, neputând trece prin locurile lor fără a fi puternic impresionată, se mărginesc a-i descrie dór împrejurimile încântătoare, orî felul de viață al celor ce se adăpostesc în ele, și în colo nimic.

Dar pe lângă împrejurimî, pe lângă viața ce se desfășoară prin monastiri, pe lângă scopul ființării unor ast-fel de locașuri, mai e ceva acolo care pentru ochiul cercetător presintă un interes de netăgăduită importanță, și acesta e izvorul *artei vechi naționale* care cu prisosință numai monastirile îl mai au.

În adevăr, în scop de a se arăta tuturor tezaurul așa de scump al bogățiilor ce ne mai păstrează monastirile din acest punct de vedere, până acum prea puțin s'a lucrat.

De curînd însă, a apărut un studiu făcut de d-l *Arhitect P. Antonescu*, profesor la școala de Arte-frumose din București, asupra uneia din cele mai vechi monastiri din țară, renumita M-re Cozia din jud. Vâlcea, care, pentru prima oră ne pune în mai mare lumină, arătându-ne și această parte de avere strămoșescă, căreia până acum i se da așa de puțină însemnătate.

Intr'o broșură, ilustrată cu câte-vă schițe, scrisă într'o admirabilă limbă, cu un stil înpodobit de o sumă de reflexiuni argumentate și poetice ca și monastirea ce o descrie, d-sa odată cu istoricul ne dă un studiu arhiologic asupra acestui monument național de artă, care credem că va fi bine primit de totă lumea cunoscătoare și ne va face convingerea că trebuie să prețuim mai mult asemenea moștenire strămoșască.

Și întru cât acest studiu, așa cum e alcătuit, presintă un deosebit interes, nu numai pentru specialiști dar chiar pentru tot Românul doritor a cunoște mai de aprópe și acest fel de tezaur adăpostit încă de frumoșii noștri munți, credem că e bine a o recomanda și tuturor cititorilor noștri.

V. P...

Informațiuni

În ziua de 18 Noemvrie 1903, ora 10^{1/2} a. m., se va ține la Eforie, B-dul Elisabeta, licitațiune publică cu oferte închise pentru vîndarea unei mașini semi-stabilă — Casa Volf din Magdeburg — 30 cai putere, cu 2 volante, care se află la Sinaia.

Garanția provisorie lei 1.000.

Supra-oferte nu se primesc.

Pentru ori-ce informațiuni a se adresa la serviciul Bunurilor Eforiei în zilele și orele de lucru.

* * *

În ziua de 28 Noemvrie 1903, orele 10 a. m., se va ține o nouă licitațiune cu oferte scrise și sigilate în localul școlei centrale de agr. Herăstrău, pentru vîndarea sculelor și obiectelor usate scóse din serviciu, notate în lista ce urmăzează anunțul No. 35.263,30 Maiu 1903, inserat în Monitorul Oficial No. 49 din 3 Iunie a. c.

Aceste scule și obiecte se pot vedé în tóte zilele de lucru (orele 9—12 a. m., și 3—6 p. m.,) în localul acelei școle.

* * *

În ziua de 28 Noemvrie 1903, orele 10 a. m., se va ține licitațiune cu

oferte scrise și sigilate în localul grădinelor publice din Parcul „Mogoșoia”, — pentru vânzarea sculelor și obiectelor usate, scoșe din serviciu notate în lista, ce urmează anunțul No. 35.260/30 Mai 1903, înserat în Monitorul Oficial No. 49. din 3 Iunie 1903.

Aceste scule și obiecte se pot vedea în toate zilele de lucru (orele 9—12 a. m., și 3—6 p. m.,) parte la Parcul Mogoșoia și parte la grădinile de la Cotroceni și palat.

* * *

În ziua de 28 Noemvrie 1903, orele 10 a. m., se va ține licitațiune cu oferte scrise și sigilate, atât în localul Prefecturii de Buzău, cât și la pepiniera Pietrôsa din acel județ, pentru vânzarea a 268 d-litri și 7 litri rachiu.

Prețurile se vor oferi pe decaltru; vânzarea se face loco pepinieră, unde se pot vedea și probele în toate zilele de lucru de la orele 9—12 a. m., și 3—6 p. m..

Taxa fondului comunal va fi în sarcina cumpărătorului.

* * *

Neaprobându-se rezultatul obținut la licitațiunea de la 29 Septemvrie 1903, la Prefectura jud. Putna, pentru arendarea pe termen de 5 ani cu începere de la 23 Aprilie 1904, a terenului liber de pe moșia Statului Petresci, afectat pepinierii viticole cu aceeași numire, pendinte de comuna Jorăscă, plasa Gârlele-Biliesci, județul Putna, în suprafață de 185 hectare 9.281 m. p., se va ține o nouă licitațiune cu oferte scrise și sigilate în ziua de 28 Noemvrie 1903, orele 10 a. m., atât în localul Prefecturii județului Putna cât și la pepiniera Petresci din acel județ.

* * *

În viile de pe teritoriul comunelor Bașchioi, Meidanchioi, și Alibechioi cu cătunele Acadân și Cineli din jud. Tulcea, saū descoperit mai multe focare filoxerice.

Aceste teritorii se declară filoxerate; iar proprietarii de vii din acele localități sunt liberi a introduce viță americană, pentru reconstituirea viilor, ce vor fi distruse de filoxeră.

* * *

Mișcarea rămătorilor pe timpul de la 1 până la 31 Octomvrie 1903, în târgul de la Severin a fost:

Aflați 1.282; intrați 48; eșiți 90; rămași grași 1.240.

Starea sanitară bună.

Prețul pe kilogram, după scăderea vieței, bani 92.

Rasa rămătorilor Mangalița.

S f a t u r i .

Cum stingem coșul (hornul, ogeacul) aprins.—Îndată ce ai băgat de sēmă că coșul sobei s'a aprins, aruncă pe cărbunii din vatră ori din sobă, o mână de pucioasă pisată mărunțel; acesta se preface arđend într'un gaz (acid sulfuric), care stinge focul din coș într'o clipă. Se vede că pe această însușire ce o are pucioasa de a stinge lucrurile aprinse, se rezimă și obiceiul acelora, carți împușcă dintr'un pistol saū dintr'o pușcă în ogécul aprins. Praful de pușcă are în sine pucioasă, care ajunge de a stinge ogécul aprins.

Ca să ouă găinele întregul an.—Să se dea găinelor ca mâncare, cōjă de sēmînță de în amestecată cu tărițe de grâu și cu făină de ghindă, muiete în apă și făcute aluat.

STEAUA

Societatea *Steaua* are de scop a lucra pentru intinderea invetaturii in popor, prin tiparirea si raspandirea de scrieri si publicatii morale, patriotice si de folos practic, si pentru impiedecarea, prin toate mijlocele legiuite, a raspandirii de scrieri si publicatii imorale, sau cu tendinte contrarii statului si ideii nationale romane.

Cotisatia este de cel putin doi lei pe an, iar pentru invetatori, preoti rurali si sateni, de cel puțin un leu pe an. Fie-care membru este indatorat ca, in cel d'intaiu an după primirea sa, să facă a se primi în Societate cel puțin alți doi membri noi.

Cererile de înscriere, însoțite de cotisația pe un an, se pot adresa d-lui *Petru Gârbovicenu*, strada Sf. Ecaterina, București.

Comitetul. *Președinte*, Ioan Kalinderu, *membru al Academiei Române*. — *Vice-președinte*, Sava Șomănescu, *mare proprietar, fost senator*. — *Administrator și casier delegat*, Petru Gârbovicenu, *Administrator al Casei Sf. Biserici Autocefale Ortodoxe Române, director al Șc. Normale a Societății pentru învățatura poporului român*; — *Secretar*, Conat. Bana, *profesor secundar și inspector școlar* — *Membrii*, Spiru C. Haret, *Ministru, profesor Universitar*; I. Dimitrescu Procop, *senator, fost Primar al Capitalei*; M. Vlădescu, *deputat, profesor universitar*; Cristu S. Negoescu, *profesor secundar*; Dim. Cecropid, *institutor*. — *Censori*, Const. Alimăneșteanu, *inginer de mine*; Preotul econom Const. Ionescu, *profesor secundar*; Const. Alexandrescu, *revisor școlar*.

Membrii înscriși și cotisațiunii plătite (Urmare).

Pr. I. Mănescu, invet. (Grecii), 1 leu; Fl. Vlădescu, invet. (Grecescii), 1 leu; C. Gherghinescu, invet. (Grozesci), 1 leu; V. Istrățoiu, invet. (Gvardinița), 1 leu; N. Pagubă, invet. (Iablanita), 1 leu; G. Săbiescu, invet. (Jirovu), 1 leu; St. Brebenaru, invet. (Menții din dos), 1 leu; Haralambie Puiu, invet. (Miluta), 1 leu; C. Pretorian, invet. (Padina-Mică), 1 leu; B. Taloescu, invet. (Padina-Mare), 1 leu; N. Crăciunescu, invet. (Pluta), 1 leu; M. Giurumescu, invet. (Podu-Grosului), 1 leu; M. Stăncescu, invet. (Piria), 1 leu; Gh. Giurumescu, invet. (Ruptura), 1 leu; I. Săndulescu, invet. (Sălătrucu), 1 leu; I. Popescu, invet. (Samarinesci), 1 leu; V. Bălăceanu, invet. (Socolesci), 1 leu; At. Boceanu, invet. (Sma-dovița), 1 leu; M. Vladulescu, invet. (Sușița), 1 leu; C. Briceag, invet. (Stândăceaua), 1 leu; N. Prunescu, invet. (Strehaia), 1 leu; C. Cernăianu, invet. (Strehaia), 1 leu; N. Jianu, invet. (Ciochiuțu), 1 leu; G. Băloiu, invet. (Comanda), 1 leu; At. Giuroescu, invet. (Stignița), 1 leu; P. Băbeanu, invet. (Văgulesci), 1 leu; I. Drăghici, invet. (Voloiac), 1 leu; Pr. I. Papinescu, invet. (Valea-Marcului), 1 leu; C. Popescu, invet. (Bradet), 1 leu; I. Nicolicescu, invet. (Brosceni), 1 leu; M. Sârbulescu, invet. (Că-tunele), 1 leu; N. D. Popescu, invet. (Covrigi), 1 leu; N. Popescu, invet. (Crainici), 1 leu; I. Vălceanu, invet. (Drăgotesci), 1 leu; G. Roșculescu, invet. (Floresci), 1 leu; Gh. Vârlan, invet. (Glogôva) 1 leu; Gh. Crăini-ceanu, invet. (Glogôva), 1 leu; Pr. I. Păunescu, invet. (Clejnescii), 1 leu; C. Cuțuiu, invet. (Horăscii), 1 leu; Pr. C. Lupoianu, invet. (Lupôia), 1 leu; N. Jeamănn, invet. (Mătăsari) 1 leu; Gh. Lonea, invet. (Miculesci), 1 leu; M. Lunguțescu, invet. (Negomir), 1 leu; C. Bănescu, invet. (Plos-tina), 1 leu; M. Mugescu, invet. (Rătezu), 1 leu; I. Sârbulescu, invet. (Runcurel), 1 leu; V. Botgros, invet. (Silivilesci), 1 leu.

Numărul membrilor înscriși cu începerea anului 1903 al Societății de 563, iar numărul banilor încasați de la aceștia și de la vechii membri, e de 6.170 lei 70 bani.

(Va urma în No. viitor).

LOTERIA

Societății pentru învățătura Poporului Român

Pentru clădirea aripei drepte de la localul școlilor ei normală și primară din București, str. Sf. Ecaterina.

Autorisată de Onor. Minister de Interne cu adresa No. 19.693 din 1902, comunicată Soc. cu adresa Prefecturii Poliției Capitalei No. 56.312 din 8 Iunie 1902.

350.000 Bilete a un Leu unul

Câștiguri:

1 a	35.000	Lei		Lei	35.000
1	15.000	»		»	15.000
2	5.000	»		»	10.000
3	2.000	»		»	6.000
6	1.000	»		»	6.000
12	500	»		»	6.000
30	200	»		»	6.000
60	100	»		»	6.000
100	50	»		»	5.000
250	20	»		»	5.000

465 Câșt. în val. totală de Lei 100.000

Biletele se găsesc de vindare:

In București: La sediul Societății, Strada sf. Ecaterina No. 2, la Casieria Centrală a Ministerului Financelor; la Casa de Depuneri; la Administrația financiară Ilfov și la debitanții de tutun.

Județe: La toate administrațiunile financiare de județe cu secțiile lor; la vâmi și la debitanții de tutun.

Tragerea Lotăriei s'a fixat irevocabil la 6 Decembrie 1903.

Școala Fericirii, călăuza Vieții, 10 bani la librării. — *Prevestirile Fericirii* ce trebuie să faci, 0,50. — *Alfabetul mobil*, aplicat la abecedare, 7 lei. — *Cum să facem pe copii să ni se supue*, fără brutalele pedepse (după opere încoronate) 0,30. — *Știința sufletului*, aplicată la educațiune, partea I, 0,30. — *Planurile tuturor lecțiilor* pentru institutori și părinți 0,30. — *Consennatorul absențelor*, aparatul, 7 lei, (libretul 0,30). — *Corectarea simultană* a temelor cu formă schimbată (30 procedee) 0,20. — *Pedagogia Compayré*, rezumată, 0,50. — Educațiunea intelectuală și morală de Spencer, 0,40. — *Metodologia generală* herbartiană, 0,80. — *Metodologiile speciale*, în spirit herbartian, câte 0,20. — *Planuri* pentru toate lecțiunile, 0,30. — *Tipografie* de vindare cu chilogramul. — Mașină mare. Adresa: Rădulescu, Griviței 100, București.

4-4

La biserica parohială «Sf. Ión» din Vălenii-de-Munte, Prahova, fiind vacante două locuri de cântăreți, se publică spre cunoștința celor în drept.

3-1

Paroh, Apostoleanu.

Cel mai mare și vast magazin și singurul care *vinde estin*.

Țințe sosesc Incălțăminte Negre și Colori, pentru Bărbați, Dame și Copii din propria noastră Fabrică, lucrate de noi.

Prețuri corente la Ghete de Bărbați:

de Vax cu Elastic sau Șireturi	Lei	10.95, 11.95, 12.95, 13.95.
» » » Nasturi	»	12.95, 13.95, 14.95, 15.95.
» Lack cu Elastic sau Șireturi	»	12.95, 13.95, 14.95.
» » » Nasturi	»	13.95, 14.95, 15.95.
» Chevreau cu Elastic	»	12.95, 13.95, 14.95.
» » » Nasturi	»	13.95, 14.95, 15.95.

Prețuri corente la Ghete de Dame:

de Chevreau negre cu Șireturi	Lei	10.95, 12.95, 13.95.
» » » » Botoni	»	11.95, 12.95, 13.95, 14.95, 15.95.
» » » Colori	»	12.95, 13.95, 14.95, 15.95.
» Gems cu Nasturi și Șireturi	»	7.95, 8.95, 9.95.
Pantofi de Chuvreau albi decoltați	»	5.95, 6.95.
Idem cu Șireturi și Nasturi	»	6.95, 7.95, 8.95.
Idem de Lack diferite forme	»	5.95, 6.95, 7.95, 8.95, 9.95.

Rayon de Lingerie pentru Dame și Bărbați cu prețuri fabuloase de estine.

În tot deauna se găsesc mari cantități de mănuși Glacé, Albe, Colori, și Negre pentru Dame Lei 2.50.

» Bărbați » 2.95.

Rupându-se la încercare, se dă altă pereche.

Magazin la toate Sesónele, Calea Victoriei No. 27, alături de Poliția Capitalei, București.

5%

Cupon de reducere pentru cititorii Albinei.

Cititorii revistei vor avea un scădemint de 5% din prețurile însemnate, prezentând cuponul.